

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Dzīvnieku labturība

4. martā 2019, Briselē

COPA-COGECA Dzīvnieku labturības darba grupu apmeklēja LOSP eksperte Dzintra Lejniece.

Darba kārtība:

1. Situācija dalībvalstu dzīvnieku labturības jomā;
2. Dzīvnieku veselība;
3. Zilās mēles slimība;
4. DISARM projekts;
5. Āfrikas cūku mēris;
6. Gaļas patēriņš;
7. Antimikrobiālā rezistence;
8. Dzīvnieku labturība un transportēšana;
9. Diskusija par gaļas marķējuma harmonizēšanu ES.

Tiek apstiprināts iepriekšējās sanāksmes protokols un šodienas darba grupas darba kārtība.

Darba grupas vadītājs atskaitās par padarīto starplaikā: dalību sanāksmēs par cūku kastrāciju, astu negriešanu rutīnā cūkām, par biodrošības pasākumiem atsevišķās dalībvalstīs, tirdzniecības sarunās ar Ķīnu.

1. Dalībvalstu pārstāvji dalās viedokļos par situāciju labturības jomā

Vācija neļauj eksportēt dzīvus dzīvniekus, ja saņemošā valsts nevar nodrošināt dzīvnieku labturību. Uztraukums par lielās mežacūku populācijas kontroli, jo valstī daudz audzē kukurūzu biogāzei.

Ungārija arī saistībā ar mežacūku pieaugumu satraukti, bet tas ir arī ienesīgs bizness bagātiem cilvēkiem (pārrobežu medības).

Polija atskaitās par pasākumiem, kas veikti pēc Polijas kautuvē atklātajiem pārkāpumiem. Eiropas Komisijas revidentu grupa ieradās Polijā 2019. gada februārī un novērtēja oficiālo kontroļu situāciju, kas veikta ne tikai skandālā iesaistītajā uzņēmumā, bet arī citos gaļas uzņēmumos Polijā. Vēl viena revīzija Polijai, lai novērtētu vispārējo kontroles sistēmu, ir paredzēta 2019. gada marta beigās. Polijas eksperts izsaka bažas par nelegālo kautuvju esamību valstī.

Spānija ir satraukta par viesstrādniekiem fermās no ĀCM skartajiem reģioniem.

Somija informē, ka veicot kuiļu imunokastrāciju un preperātu izmantojot 2 reizes. Ne vienmēr ir sekmīgs rezultāts, ja preperātu lieto 3 reizes, tas ļoti sadārdzina procesu. Kautuves un gaļas pārstrādātāji ir pret imunokastrāciju. Somijā top jauns likums dzīvnieku labturībā. Skars visas sugas.

Austrija informē par vairumtirgotāju atteikšanos pirkt olas no fermām, kur vistas tiek turētas būros. Liela problēma dažādie medīšanas noteikumi dažādos reģionos.

Latvija informē par bīstamību lietot dabiskās izcelsmes materiālus – zāģu skaidas, salmus labturības prasību nodrošināšanai cūku fermās ĀCM skartajos reģionos.

2. Dzīvnieku veselība

Mainās regula par veterinārmedicīnu un regula par veterinārajā zālēm. Jāievieš līdz 2022. gadam. Mainīsies visi deleģētie akti, bet tie vēl ir izstrādes procesā, par orālo medikamentu lietošanu, par medicīnisko barību, par oficiālajām kontrolēm. Veterinārārstiem ir pieejama brošūra par izmaiņām veterinārmedicīnas likumā. Tiks ieviesta elektroniskā produktu datu bāze, kur būs pieejama informācija par reģistrētiem produktiem visās ES dalībvalstīs: aktīvā viela, piejamība konkrētā valstī. Būs arī elektroniskā datu bāze – žurnāls par medikamentu lietošanu fermu līmenī un tiem, kas izraksta receptes. Sistēmas izveidei paredzēti 4. gadi. Ieviešanai 100% līdz 2027. gadam. Itālijā ir pilotprojekts elektroniskajām receptēm un lietošanas kontrolei. Rēķinoties ar antimikrobiālo rezistenci visas dalībvalstis tiek aicinātas lietot zāles atbildīgi tikai tad, ja dzīvniekiem ir veselības problēmas, bet ne rutīnā profilaksei. Tam ir domātas vakcīnas. No ekspertiem izskan bažas par antibiotiku pieejamību tirgū, nelegālo antibiotiku tirdzniecību, jo ar vien vairāk antibiotiku tiek aizliegts lietot. Atbilde no Eiropas Komisijas (EK) pārstāvja: Ar vien jaunas antibiotikas ienāk tirgū, kas aizstāj aizliegtās. Ar vien vairāk naudas tiek investēts antibiotiku alternatīvā – vakcīnās. Pēc Brexit būs problēma ar vairāk kā 33 medicīnas produktiem, jo Anglija vairs nebūs kopējā medikamentu uzraudzības sistēmā. Atsevišķās dalībvalstīs ir vadlīnijas par orālo medikamentu lietošanu. Par kokcidiostatu lietošanu putnu barībā, COPA-COGECA pieprasa atļaut turpināt lietot.

3. Zilās mēles slimība

Francija ir nosūtījusi vēstuli EK par alternatīvu testu lietošanu piena kontrolei. Vācijai bija tikšanās EK par šo slimību. Ir liela starpība, cik liela ir ferma, kurā jāņem paraugi, cik tas maksā, cik efektīvi ir tas ko iesaka zinātnieki. Aicina noteikt obligātu zilās mēles slimības vakcināciju, jo brīvprātīga vakcinācija nedod rezultātus. Ja ir kādi ierosinājumi, specifiska informācija dalībvalstīs, tiek aicinātas sūtīt informāciju uz COPA-COGECA.

4. DISARM projekts

DISARM (*Disseminating Innovative Solutions for Antibiotic Resistance Management*) ir HORIZON 2020 programmas projekts par antimikrobiālo rezistenci, kurā ir 15 partneri - zinātnieki, lauksaimnieki, t.sk. COPA-COGECA. Tiks izvērtēta labākā pieredze, ieteikumi. Būs pieejama papildus informācija par projektu.

Informācija par projektu pieejama: <https://cordis.europa.eu/project/rcn/218068/factsheet/en>

5. Āfrikas cūku mēris

Kopš Āfrikas cūku mēra konstatēšanas pie ES robežām EK veica vairākus pasākumus, iniciatīvas, lai novērstu slimības iekļūšanu ES un vēlāk to ierobežotu ES teritorijās. Īpaši tiesību akti šīs slimības kontrolei ir bijuši ES daudzus gadus. Visas EK iniciatīvas par ĀCM (tostarp īpaša ES stratēģija) ir pieejama:

https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en

Ķīnā pēc tur strauji izplatītā ĀCM ir iznīcinātas jau trīs miljoni cūku, un Ķīna ir iesaistījies ĀCM vakcīnas izstrādē.

6. Par gaļas patēriņu

Samazinājies gaļas patēriņš ES. Daudzas NVO nodarbojās ar negatīvu kampaņu organizēšanu pret dzīvnieku turēšanu būros. Pēc COPA-COGECA pieprasījuma tika nomainīta bilde, kas tika izmantota vizualizācijai par situāciju ES vistu nozarē, jo tā nebija filmēta ES valstīs., un neatspoguļoja patieso situāciju. Jāskaidro vairāk sabiedrībai lauksaimniecības nozīmība ES. Tiek kritizēta nevis lopkopība, bet audzēšanas metodes. Tomēr atsevišķas dalībvalstis iebilst, ka nav patēriņa samazinājums gaļai, bet tiek mainīti ēšanas paradumi, mazāk ēd sarkano gaļu un vairāk balto. Dažādas situācijas dažādās dalībvalstīs, kā arī iespējama interpretācijas problēma par patēriņa apjomiem. COPA-COGECA jāpārskata komunikācijas stratēģija. Tiek aprobēta jauna statistikas metode, lai precizāk aprēķinātu gaļas patēriņu un tā izmaiņas.

7. Antimikrobiālā rezistence

Pieaugošā antibiotiku lietošana ir palielinājusi bažas par antimikrobiālās rezistences (AMR) samazināšanos, un Eiropā katru gadu aptuveni 25 000 cilvēku mirst no mikrobu baktēriju infekcijām, ko izraisa paaugstināta organisma rezistence. Tiek lēsts, ka AMR samazināšanās ES izmaksās 1,5 miljardus eiro gadā veselības aprūpes izmaksās un produktivitātes zudumos. Eiropā antibiotiku lietošana visās dzīvnieku audzēšanas darbībās, tostarp akvakultūrā, tiek reglamentēta ar īpašiem tiesību aktiem.

2017. gada jūnijā EK pieņēma ES veselības rīcības plānu pret AMR. Šī jaunā plāna galvenie mērķi ir šādi:

- Padarīt ES par paraugprakses reģionu;
- Pētniecības, attīstības un inovāciju veicināšana;
- Globālās programmas izstrāde.

Pamatnostādņu mērķis ir samazināt nepareizu lietošanu un veicināt piesardzīgu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu dzīvniekiem. Tās ir vērstas uz visiem dalībniekiem, kas ir atbildīgi par antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, vai arī nozīmē to lietošanu.

EK arī nesēn pieņēma stratēģisko plānu farmaceitiskajiem produktiem vidē - darbību kopums, kas risina problēmas, ko rada farmaceitisko līdzekļu nonākšana vidē.

8. Dzīvnieku labturība un transportēšana

EK ir sākusi diskusijas, lai mainītu veidu, kādā dalībvalstis katru gadu ziņo par veiktajām kontrolēm par dzīvnieku labturību pārvadāšanas laikā. Mērķis ir ieviest ziņošanas sistēmu, kas ļauj EK pārbaudīt, kā šajā jomā darbojas valstu sistēmas.

EK ir uzsākusi divu gadu projektu, lai noteiktu dzīvnieku labturības rādītājus, lai novērtētu dzīvnieku labturības problēmas, to apmēru dalībvalstīs. Tas ļaus labāk uzraudzīt ES līdzekļus, kas piešķirti dzīvnieku labturībai, ietekmi un novērtēt dalībvalstu darbības attiecībā uz ES dzīvnieku labturības prasību ievērošanu. EK veicina labas prakses projektus, kuru mērķis ir uzlabot dzīvnieku labturību. Dzīvnieku labturība ir viens no nākamā plānošanas perioda kopējās lauksaimniecības politikas īpašajiem mērķiem.

9. Diskusija par gaļas marķējuma harmonizēšanu ES

Iniciātors Somija.

Somija prezentē savu priekšlikumu par vienotu labturības akcentēšanu ES gaļas marķējumā. Šobrīd katra dalībvalsts brīvprātīgi marķē gaļu papildus obligātajām marķējuma prasībām. Ir saņemta EK Komisāra Andriukaiša atbilde, ka šī ir laba ideja, bet nav prioritāte. Somija aicina COPA-COGECA uzņemties iniciatīvu – līdera lomu šajā jautājumā. Darba grupas vadītājs un dalībvalstu pārstāvji tomēr nepiekrīt un uzskata, ka tā ir katras dalībvalsts izvēle. Ir dalībvalstis kur ir divi dažādi gaļas marķējumi – „Ražošanas veids” un „Labturības marķējums”. Spēcīgas vairumtirgotāju kompānijas piemaksā ražotājiem par viņu noteiktu, augstāku standartu izpildi. Šādi specifiski marķējumi ir mārketinga rīks. Un ar specifiskiem marķējumiem jābūt ļoti uzmanīgiem. ES ir labturības standarts, kas ir jāievēro obligāti. Un mēs varam patērētājiem dot nepareizus signālus, ka bez speciāla marķējuma par labturību, gaļa ir zemākas klases produkts.

Visus darba kārtības punktus neizskatīja laika trūkuma dēļ.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Dzintra Lejniece